

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

„Desatero a etika, srovnání biblického Desatera a Desatera v katolických dokumentech“ Veronika Varady

Bakalářská práce studentky Veroniky Varady s názvem „Desatero a etika, srovnání biblického Desatera a Desatera v katolických dokumentech“ je pojednána na 55 stranách formátu A4 (včetně obsahu, seznamu literatury a abstraktu). Je rozdělena do tří hlavních kapitol, které se dále dělí na řadu podkapitol.

V úvodu si autorka klade za cíl zjistit a porovnat rozdílná znění Desatera s ohledem na etické a kultovní rozdíly. K jeho dosažení zvolila metodu práce s odbornou literaturou, kterou konfrontovala se svými názory. Při práci využila i výsledky ankety zjišťující znalost pojmů etika, morálka a Desatero.

První kapitola s názvem „Vysvětlení pojmů“ se snaží charakterizovat tři základní pojmy: etika, teologie a Desatero. Autorka zde definuje morálku jako „... proměnlivý, historicky a kulturně podmíněný souhrn hodnotících soudů, zvyků, názorů, ideálů, pravidel a norem, kterými se lidé v určitém ohledu řídí ve svém praktickém a mravním jednání.“ Toto ztotožnění s etickým relativismem považují s ohledem na téma práce za nešťastné. Dále autorka uvádí, že smysl biblického a katechetického Desatera zůstává stejný. Tím ale v podstatě popírá smysl své práce.

Druhá kapitola s názvem „Desatero podle Exodu 20,2-17“ pojednává přímo o problematice Dekalogu. V kapitolách 2.1 – 2.3 autorka porovnává Desatero v biblickém znění (pouze Exodus) se zkrácenými formami uvedenými v církevních dokumentech, a sice s Katechismem katolické církve a Kancionálem. Bere v úvahu i funkci Desatera jako zpovědního zrcadla, přičemž v této souvislosti uvádí rozsah hříchů vyplývajících z překročení daného přikázání. Na tomto místě by bylo vhodné vysvětlit, proč autorka zvolila právě tuto cestu pro porovnání – Exodus, KKC, Kancionál a zpovědní zrcadlo z webových stránek malé katolické farnosti.

V této souvislosti je nezbytné upozornit na skutečnost, že pro židy a pro křesťany má Desatero jako celek poněkud odlišný význam. Toto si autorka velice dobře uvědomuje. Upozorňuje rovněž na význam prologu Dekalogu „*Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, já jsem tě vyvedl z egyptské země, domu otroctví.*“, který hraje pro židy velmi důležitou roli. V kapitole 2.3.1.2 rovněž správně upozorňuje, že v katolické oblasti se na něj často zapomíná a není ani součástí Desatera v katechetické podobě. Autorka však opomíjí zmínit osvobozující charakter Desatera, který vyplývá právě z tohoto prologu.

Subkapitoly oddílu 2.3 jsou nazvány velmi vágně: První přikázání, Druhé přikázání, ... Autorka zde vychází z židovského číslování, čímž dochází k nesouladu s číslováním katolickým. Tato volba je poněkud zavádějící, pokud autorka vychází z Exodu, neboť v Písmu není žádné dělení na jednotlivá přikázání. Vhodnější by bylo nazvat kapitoly podle obsahu jednotlivých přikázání.

U rozboru Dekalogu se bohužel projevují autorčiny nedostatky v oblasti biblistiky, příp. teologie a etiky. Mnohdy opomíjí závažné důsledky jednotlivých přikázání (např. v kapitole 2.3.3.1 by bylo vhodné zmínit skutečnost významu jména pro židy) nebo je nepřesně vyloží (uchyluje se i k manicheismu). U rozboru jednotlivých přikázání autorka nejprve reflektuje biblický text, ve kterém zohledňuje celkově židovský pohled na dané téma. Pohled katolických dokumentů je však mnohdy nahrazen pouze novozákonním pojetím přikázání. Tím vzniká dojem nekorespondence nadpisu a obsahu kapitoly.

Oceňuji krátká shrnutí, která následují po rozboru jednotlivých přikázání. Zde však shledávám závažné problémy. Autorka zde uvádí nové informace, které by se ve shrnutí neměly objevit. Ale především je z textu patrné, že ne vždy pochopila význam jednotlivých přikázání (např. kapitola 2.3.2.3). Mnohdy vyvozuje závěry, které nejsou podloženy či vyargumentovány.

Kapitoly 2.4 – 2.6 jsou na tomto místě nevhodné. Bylo by logičtější je zařadit do úvodní kapitoly pojednávající o Desateru obecně. I zde se bohužel vyskytují faktické nedostatky. Např.

v kapitole 2.4 nelze souhlasit s tezí, že „Desatero a hodnoty, které jsou v něm obsaženy, jsou uspořádány sestupně, od hodnoty hlavní, k méně důležitým.“

Kapitola 3 s názvem „Etika v dnešní době“ není vzhledem k tématu práce, tj. srovnání Desatera v Písmu a katolických dokumentech, nezbytná a ani není dostatečně propracována. Např. podkapitola 3.2 má pojednávat o křesťanské etice v dnešní době, přitom na pěti řádcích pouze opakuje, že pro křesťany má Desatero jiný význam než pro židy. Podkapitola 3.4 přinášející výsledky ankety zjišťující postoj veřejnosti k otázkám Desatera, etiky a morálky je nelogická a opět přímo nesouvisí s tématem práce. Nelze ani říci, že by tento výzkum přinášel přehledné výsledky.

Shrnutí práce je velmi strohé a přímo nereflektuje cíl stanovený v úvodu.

Resumé

Hodnotit bakalářskou práci studentky Veroniky Varady je velice obtížné. V podstatě stejnou práci obhajovala již minulý rok. Byla jí vedoucím práce a především oponentem vytýkána řada obsahových, formálních i jazykových nedostatků většího či menšího charakteru. Bohužel studentka v současně předkládané práci připomínky posudků nezohlednila a nedostatky neopravila. Práce bohužel opět působí velmi chaoticky.

Autorka systematicky nenaplnuje cíl, který si stanovila v úvodu, a neustále od něj odbíhá. Práce by dle svého názvu a stanoveného cíle měla končit po druhé kapitole. Avšak tato stěžejní kapitola není důsledně propracována a objevuje se zde řada obsahových nedostatků a faktických nepřesností.

Autorka v práci používá velmi mnoho doslovných citací, které nejsou pro text nezbytné, a ani je nijak dále nekomentuje. V mnoha případech se jedná pouze o opis odstavců z odborné literatury. Práce tak působí jako kompilát různých zdrojů, přičemž obsah ztrácí logickou strukturu.

Z jazykového hlediska je práce slabě podprůměrná. Vyskytuje se zde řada stylistických a gramatických nedostatků – především v pasážích, kde autorka vyjadřuje své vlastní názory.

Z formálního hlediska je práce slabě podprůměrná. Autorka plně nerespektuje metodické pokyny týkající se citací nejen v poznámkovém aparátu, ale i v seznamu literatury, kde jsou zdroje řazeny dle křestního jména autora. Vzhledem k tomu, že se v práci vyskytuje řada biblických zkratk, měl by být na konci uveden jejich seznam. Jako zásadní problém shledávám i skutečnost, že elektronická verze není totožná s tištěnou - v elektronické verzi chybí stránky s poděkováním a doložením o samostatném zpracování práce.

Bakalářskou práci studentky Veroniky Varady s názvem „Desatero a etika, srovnání biblického Desatera a Desatera v katolických dokumentech“ je na hranici doporučitelnosti. Prozatím práci DOPORUČUJI k obhajobě, ale velice bude záležet na průběhu obhajoby a zvážení komise.

K obhajobě navrhuji, aby studentka zodpověděla následující otázky:

1. Jaký je cíl práce, jakým způsobem se jej snažila naplnit a k čemu dospěla?
2. Jak chápe pojem etika a proč se staví na stranu etického relativismu?
3. Jaký význam má Desatero pro židy a pro křesťany?
4. Proč u biblického znění Dekalogu nereflektuje znění v Deuteronomiu?
5. Jaké jsou zásadní rozdíly mezi biblickým pojetím Desatera a pojetím katolických dokumentů, příp. ilustrace na jednom z přikázání.

V Českých Budějovicích dne 15. května 2012

Mgr. Blanka Chocová